

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การบริหารโรงเรียน
2. การบริหารงานในรูปคณะกรรมการ
3. การบริหารงานกลุ่มโรงเรียน
4. แนวคิดและวิธีการจัดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบัน
5. การพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน
6. การพัฒนางานวิชาการ
7. การรายงานผลการปฏิบัติงาน
8. การจัดสรรงบประมาณ
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารโรงเรียน

โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการนำนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ดังนั้นจึงเป็นภารกิจหลักของผู้บริหาร ที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งต้องอาศัย ความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณลักษณะที่ดี และคุณธรรมเป็นปัจจัยสนับสนุน นักบริหารและนักวิชาการได้เสนอแนวคิดไว้ดังนี้

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2523 : 112) กล่าวไว้ว่า การบริหารโรงเรียน เป็นกระบวนการต่างๆ ในการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลหรือผู้บริหาร เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2523 : 115) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารโรงเรียนคือ การใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 3) เสนอแนะไว้ว่า การบริหารโรงเรียน แตกต่างจากการบริหารธุรกิจ คือ การบริหารธุรกิจผลที่ได้เป็นกำไรซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักแต่การบริหารโรงเรียน ผลที่ได้ คือ คนได้รับการพัฒนา

กัญญา สาทร (2526 : 256) ได้แยกงานบริหารโรงเรียนไว้เป็นประเภท คือ การบริหารบุคลากร การปกครองและการแนะแนวนักเรียน การบริหารวิชาการ การบริหาร ที่เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดระบบการบริหารโรงเรียน การจัดอาคารสถานที่บริเวณและวัสดุ ครุภัณฑ์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 7) ระบุว่าโรงเรียน เป็นองค์กรที่มีการบริหารงานเป็นระบบ การบริหารงานโรงเรียนนั้นนับได้ว่าเป็นมีความสำคัญมาก ที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 22) ได้กำหนดงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษาไว้หกประการ คือ งานวิชาการ งานอาคารสถานที่ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

หวน พันธุพันธ์ (2528 : 7) กล่าวว่า การบริหารการศึกษากับการบริหารโรงเรียน เป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาหรือบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม เหมือนกัน และเพื่อให้มีความเจริญงอกงามจะได้เป็นสมาชิกที่ดีในสังคมเหมือนกันอีกนั่นเอง

สรุปได้ว่าการบริหารโรงเรียน เป็นกระบวนการจัดบริหารทางการศึกษาของผู้บริหาร เพื่อให้เด็กและเยาวชนของสถานศึกษานั้น ๆ มีความรู้ความสามารถและมีการพัฒนาไปตาม ความมุ่งหมายของหลักสูตร

การบริหารงานในรูปคณะกรรมการ

การบริหารงานในรูปคณะกรรมการ ประกอบด้วย คุณารักษ์ และอำพน ศรีนชัย (2529 : 25) ได้กล่าวว่า การรวมกลุ่มบุคคล เพื่อทำงานร่วมกันนั้น มีทฤษฎีอธิบายปรากฏการณ์ ได้หลายทฤษฎี ทฤษฎีดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า กลุ่มอาจจำแนกออกได้เป็นสามประเภทคือ กลุ่มหน้าที่ กลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งการจัดกลุ่มดังกล่าวเพื่อเหตุผล 4 ประการด้วยกัน คือ

1. เพื่อสร้างความสำเร็จของงาน
2. เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ อย่างเป็นทางการ
3. เพื่อความสัมพันธ์ใกล้ชิด และความสนใจต่อกัน
4. เพื่อจุดประสงค์ทางจิตวิทยาสังคมอันได้แก่ การตอบสนองความต้องการ

ด้านต่าง ๆ ของบุคคลที่กลุ่มจะให้แก่บุคคลนั้น ๆ ได้

จากสาเหตุที่กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า การจัดกลุ่มมีอยู่สองลักษณะ คือ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และเพื่อสนองความต้องการด้านต่างๆ ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในองค์กร กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษานั้น จัดได้ว่าเป็นกลุ่มงานเพราะเข้าร่วมกลุ่มเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วย กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2534 การทำงานโดยกลุ่มของบุคคลหรือที่เรียก

เป็นทางการว่าองค์คณะบุคคล ได้แก่ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา เป็นที่เชื่อได้ว่า จะสามารถสร้างประสิทธิภาพการทำงานได้ดีเพราะเป็นการระดมสติปัญญาความคิด ประสบการณ์ของบุคคลหลาย ๆ คน เพื่อพิจารณาปัญหาตัดสินใจหรือหาข้อยุติอย่างมีเหตุผลสนับสนุนการบริหารงานแบบประชาธิปไตย

เท็ม แยม์เสมอ (2524 : 115) ได้ให้ความหมายคำว่าคณะกรรมการ ไว้ในทางรัฐศาสตร์ คณะกรรมการหมายถึงกลุ่มบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่พิจารณาค้นหาคำวินิจฉัยหรือข้อตกลงร่วมกัน

ธงชัย สันติวงษ์ (2531 : 20) กล่าวว่า คณะกรรมการอาจตั้งขึ้นได้หลายแบบตามวัตถุประสงค์ของการที่จะใช้คณะกรรมการดังกล่าว เช่น ตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาจัดทำนโยบายช่วยงานด้านบริหาร ช่วยคิดค้นวางแผนต่าง ๆ หรือช่วยรวบรวมข้อมูล สำหรับในทางธุรกิจอาจจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะอย่างก็ได้ เช่น จัดตั้งคณะกรรมการสำหรับบริหารทั่วไป คณะกรรมการฝ่ายวิศวกรรม ฝ่ายคิดค้น ออกแบบ ฝ่ายวิจัย ฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายการโฆษณา เป็นต้น

วาเนย์ และดิงค์แมร์เยอร์ และเมอร์ส (Varney & Dinkmayer & Murs. 1971 : 5 ; อ้างจาก บัณฑิต มณีพันธ์. 2536 : 14) ที่ให้ทรรศนะว่า กลุ่มจะพัฒนาเป็นกลุ่มที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ต่อเมื่อทุกคนตระหนักว่าปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม จากความคิดเห็นดังกล่าวนักวิชาการหลายท่านพยายามค้นหาคำตอบว่ามีองค์ประกอบใดบ้างที่ทำให้คณะกรรมการมีคุณลักษณะที่จะปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่คาดหวังไว้

ไพรัช (Price. 1968 : 110 - 116 ; อ้างจาก บัณฑิต มณีพันธ์. 2536 : 14) ได้กล่าวว่าองค์กรใดๆ ก็ตามที่ดีดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ ย่อมมีหนทางที่จะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากกว่าองค์กรที่มีได้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ และองค์กรที่มีบุคคลชั้นนำเป็นสมาชิกในคณะกรรมการมากเท่าใด องค์กรนั้นก็ยิ่งจะมีประสิทธิภาพสูงขึ้นเท่านั้น เป็นที่สังเกตว่าการบริหารงานในระบบคณะกรรมการสมาชิกจะต้องร่วมกันรับผิดชอบ และการแต่งตั้งคณะกรรมการจะต้องมีวิธีการที่เหมาะสม และความรู้ความสามารถของบุคคลที่จะเข้าปฏิบัติหน้าที่ จึงจะเป็นสิ่งที่มีคุณค่าในการปฏิบัติงานร่วมกัน คณะกรรมการที่มีคุณภาพนั้นจะก่อให้เกิดความรู้ความคิด ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคลหลาย ๆ คน เกิดการประนีประนอม การผสมผสานความคิดมาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหา ลดการตัดสินใจผิดพลาด สร้างความร่วมมือ มีพลังในการปฏิบัติงาน ตลอดจนสามารถป้องกันความลำเอียงอันเกิดขึ้นได้ คณะกรรมการที่พอเหมาะนั้นควรมีจำนวน 6 - 12 คน เหมาะสมที่สุด ถ้าหากมีคณะกรรมการมากเกินไปก็เกิดการอลเวง มากคนมากความคิดยากที่จะผสมผสานกันได้

คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นมีความสำคัญแตกต่างกันไป เช่น คณะกรรมการในระดับสูงมีความสำคัญ มีอำนาจมากกว่าคณะกรรมการในระดับต่ำขององค์กร ความแตกต่างและความสำคัญของคณะกรรมการแต่ละชุดย่อมแล้วแต่สถานการณ์ของคณะกรรมการที่มีอำนาจในการ

คัดค้านใจ ปัญหาต่าง ๆ หรือเป็นแต่เพียงให้คำแนะนำปรึกษาเท่านั้น

ในองค์กรธุรกิจ คณะกรรมการในระดับสูงสุด คือ คณะกรรมการอำนวยการ ซึ่งมีหน้าที่คอยจัดทำนโยบาย ในคณะกรรมการชุดนี้อาจแต่งตั้งคณะทำงานเข้ามาเพิ่มอีกก็ได้ เช่น คณะกรรมการบริหาร ซึ่งคอยช่วยเหลือประธานในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ในองค์กรอาจตั้งคณะกรรมการชุดใดชุดหนึ่ง หรือหลายชุดก็ได้ ทั้งนี้แล้วแต่ความเหมาะสมตามลักษณะของงาน และขนาดขององค์กรเป็นสำคัญ

จากคำกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นมีลักษณะต่าง ๆ กัน ในบางครั้งอาจมีการตั้งคณะกรรมการถาวรเพื่อใช้สำหรับการทำงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องระยะยาว หรือที่จะต้องปฏิบัติสม่ำเสมอ เช่น มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี แต่ในบางครั้งคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นในลักษณะคณะกรรมการชั่วคราว เพื่อให้ทำงานเฉพาะเรื่องหรือทำงานเป็นครั้งคราว เท่านั้น

เหตุผลของการใช้คณะกรรมการ

เหตุผลของการใช้คณะกรรมการ ธงชัย สันติวงษ์ (2531 : 33) กล่าวถึงการใช้คณะกรรมการว่า อาจมีความจำเป็นเนื่องจากเหตุผลต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. เพื่อที่จะให้มีการตัดสินใจที่ดีโดยอาศัยความคิดเห็นของกลุ่ม ในการแก้ไข ปัญหาความยุ่งยาก
2. เพื่อประโยชน์การร่วมมือประสานงาน เนื่องจากองค์กรขนาดใหญ่มีการ แบ่งแยกงานกันทำ จำนวนบุคลากรมีมาก จำเป็นต้องมีการประสานงานกัน
3. ช่วยให้การปฏิบัติงานเข้ากันได้เป็นอย่างดี ในการปฏิบัติงานตามแผนงานและ โครงการตามนโยบาย มักมีปัญหาด้านการบริหาร ไม่เข้าใจกันระหว่างผู้ปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจกัน
4. เพื่อประโยชน์สำหรับการฝึกฝนตัวบุคคล เป็นการพัฒนาศักยภาพสำหรับการ บริหารงานด้านต่าง ๆ

วิธีการที่จะให้คณะกรรมการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการที่จะให้คณะกรรมการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีวิธีการหลายรูปแบบ ซึ่ง ธงชัย สันติวงษ์ (2531 : 39) ได้อธิบายวิธีการที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานในรูปคณะกรรมการเป็นไปโดยได้ผลดีที่สุดนั้น อาจสรุปได้ดังนี้

1. จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของคณะกรรมการ กำหนดอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการแต่ละชุดให้ชัดเจนที่สุด เพื่อคณะกรรมการจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตาม วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ในองค์กรขนาดใหญ่ได้กำหนดความรับผิดชอบของ คณะกรรมการดังกล่าวได้ด้วย

2. จะต้องมีการสรรหาบุคคลที่จะเข้าเป็นคณะกรรมการทั้งนี้ เพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาอยู่ในคณะกรรมการ นอกจากนั้นยังเปิดโอกาสให้บุคคลมีประสบการณ์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เข้าร่วมเป็นกรรมการ และเป็นารขจัดบุคคลที่หย่อนความสามารถออกไปจากคณะกรรมการด้วย อีกประการหนึ่งคือ การกำหนดจำนวนสมาชิกของคณะกรรมการแต่ละชุดให้เหมาะสม เพราะถ้าจำนวนสมาชิกมากเกินไปก่อให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน องค์การธุรกิจมักจะมีจำนวนสมาชิกในคณะกรรมการแปดคนเป็นอย่างมาก

3. จะต้องมีการกำหนดระเบียบวาระการประชุมเพื่อให้การประชุมเกิดความราบรื่น ประธานคณะกรรมการควรจะได้จัดระเบียบวาระการประชุมหรือกำหนดเวลาการพิจารณาเรื่องต่างๆ ให้สมาชิกทราบล่วงหน้าไว้ก่อน จะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกได้มีโอกาสศึกษาและเตรียมตัวเรื่องที่จะพิจารณาก่อนที่จะมีการประชุม

4. จะต้องมีการคัดเลือกประธานคณะกรรมการทั้งนี้เพราะประธานคณะกรรมการเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถแล้ว หรือเป็นผู้ในของคณะกรรมการได้ดี จะช่วยให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพนอกจากนี้ประธานคณะกรรมการจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่จะสามารถนำการประชุมให้เป็นไปได้อีกด้วย

สรุปได้ว่า การบริหารงานโดยองค์คณะบุคคล หรือคณะกรรมการนั้น ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายในการทำงาน เพราะเป็นการระดมความรู้ ความถนัดและประสบการณ์ จากบุคคลหลายฝ่าย สามารถประสานความคิด ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการสร้างพลังให้แก่กลุ่ม ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

การบริหารงานกลุ่มโรงเรียน

การบริหารงานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเป็นการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคลในรูปคณะกรรมการ ซึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา” สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : ดำเนิน) ได้กำหนดหลักการที่สำคัญในการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนไว้ 3 ประการ คือ

1. ร่วมกันรับผิดชอบและดำเนินงานในลักษณะมีการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันตามหลักประชาธิปไตย
2. การจัดทำแผนบริหารงานและโครงการมิได้จัดทำขึ้นเพื่อเสนอของบประมาณเพิ่มขึ้น แต่เป็นการจัดทำเพื่อหาแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนโดยคำนึงถึงสภาพปัญหาความต้องการและทรัพยากรเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันให้ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. ปริมาณและคุณภาพของงานในการนำมาพิจารณาจัดทำแผนบริหารกลุ่มโรงเรียน ควรเหมาะสมกับทรัพยากร และความเป็นไปได้ของแผนตลอดจนความพร้อมและความสามารถของบุคลากรในกลุ่มโรงเรียนการบริหารกลุ่มโรงเรียนแต่ละกลุ่มมิได้หมายความว่าคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบทุกเรื่องของโรงเรียน แต่หมายถึงการสนับสนุนตามอำนาจและหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบหรือที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอเท่านั้น ทั้งนี้เพราะทุกโรงเรียนมีผู้บริหารที่จะต้องรับผิดชอบดูแลอยู่แล้ว

เพื่อให้การดำเนินงานบริหารกลุ่มโรงเรียนเป็นไปในแนวทางเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 5) จึงได้กำหนดลักษณะงานของกลุ่มโรงเรียนไว้ 4 ประการ คือ

1. เป็นงานที่แต่ละแห่งไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองเพราะมีปัญหาและอุปสรรคมาก หากดำเนินการในงานนั้นจะไม่เป็นภาระประหยัดทรัพยากรและเวลา
2. เป็นงานเร่งด่วนที่ต้องรีบดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายด้านคุณภาพการเรียนการสอน เช่นการแก้ปัญหาการขาดเรียน หรือการลดอัตราการเข้าชั้นของนักเรียน
3. เป็นงานที่เป็นปัญหาและเป็นความต้องการร่วมกันของโรงเรียนหรือโรงเรียนส่วนใหญ่ภายในกลุ่มเดียวกัน
4. งานเร่งรัดที่ต้องปฏิบัติ ปรับปรุง หรือพัฒนาตามนโยบายซึ่งเป็นงานเพิ่มเติมมาในกรณีพิเศษ

ชูชาติ ทริหัยมาก (2521 : 39) กล่าวถึงความหมายของกลุ่มโรงเรียน คือ รูปแบบการจัดการบริหารการศึกษาแบบหนึ่งที่น่าเอาโรงเรียนหลายโรงมารวมกัน ในสภาพโครงสร้างที่จะเอื้ออำนวยให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรมวิชาการ (2523 : 9) ให้ความหมายกลุ่มโรงเรียนว่าเป็นวิธีการอย่างหนึ่งของระบบการบริหารการศึกษาที่มุ่งอำนวยประโยชน์ทางด้านพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2526 : 342) อธิบายว่ากลุ่มโรงเรียน หมายถึงโรงเรียนหลาย ๆ โรงเรียนที่รวมกันตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีการจัดแนวทางหรือระเบียบที่เกี่ยวกับโครงสร้างหน้าที่ และวิธีดำเนินการ เพื่อให้สามารถดำเนินการกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ประชา ทองคำขาว (2533 : 34) ได้ให้ความหมายกลุ่มโรงเรียนว่า กลุ่มโรงเรียน หมายถึงการรวมโรงเรียนหลายโรงเรียนเข้าด้วยกันตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และมีแนวทางในการดำเนินงานที่แน่นอน โดยเน้นการให้ความช่วยเหลือกัน เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพทัดเทียมกัน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 4 - 28) ได้ให้ความหมายของกลุ่มโรงเรียนไว้ว่า กลุ่มโรงเรียนประกอบด้วยโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงกัน ตามสภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพการคมนาคม หรือมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน หลายระดับ จำนวน 7 – 10 โรงเรียนเข้าเป็นกลุ่มเดียวกัน

สรุปได้ว่า กลุ่มโรงเรียน หมายความว่า การรวมโรงเรียนหลายๆ โรงเรียนที่มีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่อยู่ใกล้เคียงกันในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนึ่ง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่ม ให้สูงขึ้นและใกล้เคียงกัน ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดและวิธีการจัดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 4 - 28) กล่าวไว้ว่า การบริหารงานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ถือปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2534 สรุปสาระสำคัญของระเบียบดังกล่าว ดังนี้ คือ

1. หลักการทั่วไป หลักการสำคัญในการดำเนินงานกลุ่มโรงเรียน เพื่อร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่มให้สูงขึ้นและใกล้เคียงกัน เน้นบทบาทในการสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่ม สามารถใช้ทรัพยากรทางการศึกษา ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เจตนารมณ์ของระเบียบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานและเป็นหน่วยงานสำคัญในการกระตุ้นการดำเนินงานให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยส่วนรวม

3. จุดประสงค์ของการจัดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

3.1 เพื่อให้กลุ่มโรงเรียนร่วมมือกันในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.2 เพื่อให้โรงเรียนภายในกลุ่มสามารถใช้ทรัพยากร ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 เพื่อให้เกิดความเสมอภาค ในการใช้ทรัพยากรระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

3.4 เป้าหมายของการดำเนินงานกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนภายในกลุ่มร่วมมือกันสนับสนุนกันทั้งในด้านวัสดุอุปกรณ์ กำลังงานและกำลังความคิด เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่ม

4. โครงสร้างและวิธีแบ่งกลุ่มโรงเรียน

4.1 ระบบกลุ่มโรงเรียนเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ นำมาใช้ตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน มีใช้สายงานที่เกิดขึ้นใหม่ในระบบราชการ ฐานะของกลุ่มโรงเรียนจึงเป็นเพียงองค์กร ให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษามิใช่องค์กรในสายการบังคับบัญชาแต่ประการใด

4.2 กลุ่มโรงเรียนประกอบด้วยโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงกัน ตามสภาพภูมิศาสตร์ สภาพการคมนาคมหรือมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันหลายระดับ จำนวน 7 - 10 โรงเรียนเข้าเป็นกลุ่มเดียวกัน

4.3 กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษามิใช่หน่วยงานในสายการบังคับบัญชาแต่เป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นเพื่อความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน ดำเนินงานพัฒนาทางวิชาการ ตั้งนันทางานประจำปกติของโรงเรียน ได้แก่ งานธุรการและการเงิน งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่และงานความสัมพันธ์กับชุมชน คงดำเนินการไปตามเดิม โดยไม่ต้องผ่านกลุ่มโรงเรียน นอกจากงานวิชาการเท่านั้นที่ผ่านกลุ่มโรงเรียน

5. โครงสร้างของกลุ่มโรงเรียนประกอบด้วย

5.1 ประธานกลุ่มโรงเรียน ได้แก่ กรรมการโดยตำแหน่งคนใดคนหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการกลุ่มเป็นผู้เลือก อยู่ในตำแหน่งวาระละ 4 ปีการศึกษา

5.2 คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ประกอบด้วย

5.2.1 ผู้บริหารโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนทุกคนเป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง

5.2.2 ครูสายผู้สอนที่ได้รับการเลือกตั้งจากครูภายในกลุ่ม จำนวนกึ่งหนึ่งของโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน ถ้ามีเศษให้เพิ่มได้อีกหนึ่งคน แต่ในโรงเรียนเดียวกันจะมีกรรมการจากการเลือกตั้งได้เพียงคนเดียวเท่านั้น

5.3 ครูวิชาการประจำศูนย์เป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

5.4 ผู้บริหารโรงเรียนที่ตั้งศูนย์ เป็นหัวหน้าศูนย์วิชาการโดยตำแหน่ง

5.5 ครูวิชาการ คือ ครูสายผู้สอนได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการกลุ่มเป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางวิชาการ ทำหน้าที่เป็นคณะทำงานในการพัฒนาทางวิชาการ ประจำกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ กลุ่มโรงเรียนละไม่น้อยกว่า 6 คน

6. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ตามระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2534 มีได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ของ "ประธานกลุ่ม" ไว้ แต่กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาไว้ 7 ประการ ในแนวทางการปฏิบัติ ประธานกลุ่มจะใช้อำนาจหน้าที่

ข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อได้เกิดต่อเมื่อเป็นมติของที่ประชุมคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มมีประสิทธิภาพซึ่งเสนอแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

- 6.1 พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน หมายถึง ความเห็นชอบในการใช้งบประมาณตามแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียนด้วย
- 6.2 กำหนดแนวทางการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของโรงเรียนภายในกลุ่มซึ่งในการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องตามระเบียบ จะต้องมีการกำหนดแนวทางและวิธีการใช้ทรัพยากรของกลุ่มโรงเรียนให้ชัดเจน เช่น เกณฑ์การจัดสรรงบประมาณประจำปี แนวทางการจัดหาทรัพยากร เป็นต้น
- 6.3 กำหนดแนวทางเพื่อประสานการดำเนินงานด้านวิชาการและการจัดกิจกรรมอื่นๆ ของโรงเรียนในกลุ่ม และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องคือ การติดต่อขอความร่วมมืออำนวยความสะดวก เสนอแนะให้เกิดการดำเนินงานพัฒนาทางวิชาการเช่น ติดต่อประสานงานกับศึกษานิเทศก์ในการนิเทศการเรียนการสอนของโรงเรียนภายในกลุ่ม การติดต่อประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือของโรงเรียนภายในกลุ่ม การจัดงานวันประณมศึกษา การประกวดทางวิชาการต่างๆ เป็นต้น ในการประสานงานดังกล่าว คณะกรรมการกลุ่มควรกำหนดแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจน
- 6.4 ให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนตามแผนงานโครงการของกลุ่มโรงเรียนและตามแนวปฏิบัติอื่นๆ ที่คณะกรรมการกลุ่มกำหนดหมายถึงการกำหนดให้คณะกรรมการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรรมการโดยตำแหน่ง (ผู้บริหารสถานศึกษา) ต้องให้ความร่วมมือกับศูนย์วิชาการกลุ่มและโรงเรียนตามที่ได้รับความคิดเห็นชอบจากคณะกรรมการกลุ่มซึ่งอาจจะระบุไว้ในแผนงานโครงการหรือในข้อตกลงหลักเกณฑ์แนวทางด้วยก็ได้
- 6.5 กำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานในหน้าที่โดยไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์ ระเบียบ และกฎหมายอื่นๆ การปฏิบัติของคณะกรรมการกลุ่ม เป็นการทำงานในรูปขององค์กรบุคคล จึงจำเป็นต้องมีข้อตกลงหรือหลักเกณฑ์ เพื่อมิให้เกิดความสับสนขัดแย้งกัน เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประชุมขึ้นตอนจากการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการ แนวทางการจัดสรร จัดหาทรัพยากร แนวทางการให้ความร่วมมือต่อศูนย์วิชาการกลุ่มและโรงเรียนต่างๆ ภายในกลุ่ม เป็นต้น
- 6.6 พิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานในการพัฒนาการเรียนการสอนของกลุ่มโรงเรียน ตามความจำเป็น ซึ่งในกรณีที่มีความจำเป็นและเป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่ม คณะกรรมการกลุ่มอาจพิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นเป็นการชั่วคราวหรือถาวร (ตามวาระของคณะกรรมการแต่ละชุด) ก็ได้ ประธานกลุ่มเป็นผู้ลงนามในคำสั่งโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกลุ่ม การปฏิบัติตามคำสั่ง ผู้ปฏิบัติต้องได้รับการสั่งการ

จากผู้บังคับบัญชาของบุคลากรนั้นอีกชั้นหนึ่งด้วย ซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มด้วย

6.7 ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน เป็นการประเมินและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของกลุ่มเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพโดยคณะกรรมการกลุ่มกำหนดแนวทางการประเมินและรายงานให้ศูนย์วิชาการเป็นผู้ดำเนินการแล้วนำเสนอคณะกรรมการกลุ่มเพื่อพิจารณาเสนอรายงานต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอต่อไป

6.8 ปฏิบัติงานวิชาการอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งคณะกรรมการกลุ่มอาจได้รับมอบหมายจากหน่วยเหนือให้ปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น แต่ควรเป็นงานด้านวิชาการเท่านั้น การจำกัดลักษณะงานเช่นนี้จะช่วยให้คณะกรรมการกลุ่มได้มีเวลาในการช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษามากขึ้น

การพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน

การพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนที่จะต้องปฏิบัติ และมีความสำคัญต่อการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สมพงศ์ เกษมสิน (2526 : 81) ได้ให้ความหมายคำว่า แผนงาน ว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัย เลือกกำหนดวิธีปฏิบัติงานที่เห็นว่ามีดีที่สุด โดยพิจารณาจากข้อมูล ข่าวสาร และกรณีแวดล้อมต่าง ๆ การวางแผนงานเป็นการใช้ความคิด จินตนาการ การคาดคะเนเพื่อคัดเลือกหาแนวทางที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง เพื่อกำหนดเป้าหมายและโครงการในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ประชุม รอดประเสริฐ (2533 : 127) ได้ให้ความหมายแผนงานและโครงการ ดังนี้ แผนงาน หมายถึง แผนซึ่งถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้ดำเนินการให้บรรลุถึงงานหนึ่งงานใดตามภารกิจขององค์กร แต่ละงานจะประกอบด้วยกิจกรรมย่อยๆ หลายกิจกรรม อาจมี อายุ 1 – 5 ปี ส่วนโครงการ หมายถึง แผนซึ่งถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้ดำเนินการให้บรรลุถึงกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของแผนงาน โครงการจะมีรายละเอียดชัดเจน และอาจมีช่วงอายุระหว่าง 1 – 3 ปี

พินิจ สุริยะจันทร์และคนอื่นๆ (2537 : 139 – 141) ได้กล่าวถึงการจัดทำแผนงานและโครงการไว้ว่า เป็นการหารายละเอียดในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุผลตามที่เรากำลังต้องการ การทำแผนหรือโครงการมีความสำคัญ และมีขั้นตอนสำคัญคือปัญหาที่แท้จริงหรือความต้องการจำเป็น การเขียนจุดประสงค์ที่สำคัญในการแก้ปัญหา การระบุอุปสรรคและหาทางเลือก การแก้ปัญหาอุปสรรค การให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันคิดแล้วนำไปเขียนแผนหรือโครงการ รายละเอียดของโครงการจะเป็นส่วนหนึ่งของแผน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ชื่อโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินการ ระยะเวลาในการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ สถานที่ และการประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 103 - 105) ได้ให้
แนวทางการพิจารณาของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสำนักงานกลุ่มนำเสนอเพื่อประกอบการพิจารณา
2. พิจารณาด้วยความรอบคอบโดยมีหลักการ คือ
 - 2.1 เป็นแผนงานหรือโครงการที่จะบังเกิดผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ของกลุ่มโรงเรียนเพียงใด
 - 2.2 มีความเป็นไปได้เพียงใด
 - 2.3 งบประมาณ เวลา บุคลากร และทรัพยากรที่ใช้เป็นไปโดยประหยัดเพียงใด
 - 2.4 อะไรคือผลปลายทางที่ได้รับเมื่อสิ้นสุดโครงการ
3. หากจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขหรือข้อมูลประกอบการพิจารณาไม่เพียงพอ
หรือไม่ชัดเจน อาจนำเสนอใหม่ตามที่เห็นสมควร

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 14) ได้วางแผนปฏิบัติ
ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน หมายถึงการเห็นชอบ
ในการใช้งบประมาณตามแผนงานและโครงการที่ศูนย์วิชาการกลุ่มเสนอและรวมถึงการใช้
งบประมาณตามแผนงานหรือโครงการของกลุ่มโรงเรียนด้วย

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอสรุปได้ว่า การพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงาน
โครงการ ของกลุ่มโรงเรียนจะต้องคำนึงถึงสภาพปัญหา ความสำคัญ และความต้องการ เพื่อให้
เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายของแผนงานโครงการ สามารถบริหารการใช้งบประมาณให้
เกิดประสิทธิภาพ เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุด

ปัญหาการปฏิบัติงานด้านการวางแผนและโครงการของกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 14) ได้กล่าวถึงปัญหา
การปฏิบัติงานด้านการวางแผนและโครงการของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ไว้ดังนี้

1. ขาดระบบการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน
2. ขาดการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ทราบประเด็นปัญหาอย่างแท้จริง ในการจัดทำ
แผนและโครงการของกลุ่มโรงเรียน
3. ทรากรกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ของกลุ่มโรงเรียนไม่ชัดเจน
และเหมาะสมทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมาย
4. แผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียนยังไม่สอดคล้องกับแผนของอำเภอ
และจังหวัด
5. คณะกรรมการกลุ่มขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนและโครงการ
พัฒนากลุ่มโรงเรียน

6. คณะกรรมการกลุ่มไม่มีอำนาจให้ดูคนหรือโทษแก่ผู้ไม่ปฏิบัติตามแผนงาน และโครงการของกลุ่มโรงเรียน หรือมติของกลุ่ม จึงทำให้งานชะงักหรือเป็นไปอย่างล่าช้า

7. บุคลากรของโรงเรียนภายในกลุ่ม มุ่งทำงานให้แก่โรงเรียนของตนการดำเนินงานตามที่คณะกรรมการกลุ่มมอบหมายทำได้น้อย

8. แผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียนที่จัดทำขึ้น ไม่ได้นำไปสู่การปฏิบัติ อย่างแท้จริงบางกลุ่มโรงเรียนมีไว้เพื่อผู้บริหารระดับสูงไปตรวจงาน

9. การประเมินผลงานตามโครงการของกลุ่มโรงเรียน มีข้อจำกัดเวลาและบุคลากร

10. แผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน ขาดการนำสรุปเปรียบเทียบประเมินผล เพื่อการปรับปรุงแก้ไขโครงการในปีต่อไป

การพัฒนางานวิชาการ

งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาและจะต้องมีการพัฒนา ปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันเพื่อให้ตอบสนองต่อเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งได้มีผู้ให้ ทิศนะเกี่ยวกับการพัฒนางานวิชาการไว้ดังนี้

ภัญญู สาร (2519 : 233 - 235) ได้เสนอหลักการในการปรับปรุงงานวิชาการ ในโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. พิจารณาหลักสูตรที่ใช้อยู่โดยรอบคอบ
2. พิจารณาแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบโดยรอบคอบ
3. พิจารณาความเหมาะสมและความสมบูรณ์ของการประมวลการสอน
4. พิจารณาข้อสอบวิชาต่างๆ ที่เคยจัดสอบมาแล้ว
5. ปรับปรุงการสอนของครู
6. ผลัดกันเปลี่ยนให้ครูเป็นผู้บรรยายพิเศษในการประชุมนักเรียน
7. นำผลการสอบแต่ละวิชาแต่ละชั้นมาวิเคราะห์
8. ผู้บริหารควรชักจูงให้ครูได้อ่านหนังสือทางวิชาการ
9. จัดให้มีการประชุมครู เพื่ออภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการสอน
10. ผู้บริหารควรไปเยี่ยมห้องเรียนขณะครูสอน
11. ผู้บริหารไม่ควรแสดงการสอนให้ครูดูด้วยตนเอง
12. ผู้บริหารควรชักจูงให้ครูได้ดูการสอนของคนอื่น
13. จัดให้มีการสัมมนาครูในระหว่างปิดภาคเรียน
14. ส่งครูไปร่วมอบรม
15. กระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนขยันขันแข็งในการเรียน

วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีรกฤษ (2521 : 32) ได้ให้ทัศนะว่างานวิชาการเป็นงานสำคัญอันดับแรกที่ผู้บริหารโรงเรียนควรจะคำนึงถึง เพราะหน้าที่ของโรงเรียน ก็คือ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่นักเรียนเป็นสำคัญ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2526 : 161) ได้กล่าวถึงงานวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษาว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน ตลอดจน การอบรมศีลธรรมจรรยา มารยาทและความประพฤติของนักเรียน เพื่อให้เป็นพลเมืองดีที่มีความรู้ความสามารถในการทำงานหาเลี้ยงชีพได้ มีความสุข ความพอใจตามมาตรฐานและสภาพความเป็นอยู่ รู้จักช่วยเหลือเพื่อนบ้านและสังคมตามสมควร

กิติมา ปรีดีติลภ (2529 : 71) ได้เสนอหลักการสำคัญที่ควรปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. จัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลัก
2. การบริหารงานวิชาการมุ่งความร่วมมือกันทำงาน
3. ควรจะกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ
4. ควรส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ
5. ริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานวิชาการ
6. ผู้บริหารควรใช้เทคนิคการส่งเสริมคนอื่นมากกว่าการสอนคนอื่น
7. มีการให้ขวัญ กำสั่งใจในการทำงาน
8. ควรให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ
9. ให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการสอนทุกวิชาที่รับผิดชอบ
10. ติดตามและประเมินผลงาน

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529:146)

ได้ให้ข้อคิดเห็นสำหรับการวางแผน เพื่อปรับปรุงงานวิชาการไว้ว่า จะต้องมีการเตรียมการอย่างรอบคอบจะต้องศึกษาข้อมูลว่างานวิชาการด้านใดบ้างยังบกพร่อง หรือจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงอย่างเร่งด่วนและการที่จะทราบได้ดี ต้องเนื่องมาจากมีการประเมินผลทางวิชาการเป็นประจำ การปรับปรุงงานวิชาการนั้น ผู้บริหารและครูต้องร่วมมือกันปฏิบัติไปพร้อมๆกัน และทุกฝ่ายต้องเปิดใจกว้าง ยอมรับข้อผิดพลาดต่าง ๆ และพร้อมที่จะดำเนินการแก้ไข และยังได้เสนอแนะงานวิชาการที่ควรจัดทำในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นพอสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และการวางแผนของโรงเรียนเป็นการนำเอาหลักการวิธีการและขั้นตอนการวางแผนมาใช้ในการดำเนินงานทางด้าน การเรียนการสอนของโรงเรียน
2. การจัดหาและส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ให้มีจำนวนเพียงพอและใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า

3. การวางแผนการสอน เป็นการนำเอาจุดประสงค์การเรียนรู้ ความคิ่ตรวบยอด และเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไปตีความ ขยายความ แบ่งจุดประสงค์และกำหนดให้ชัดเจน ไปด้วยว่า จะสอนอะไรให้กับนักเรียน สอนอย่างไร และวัดผลอย่างไรในเวลาที่กำหนด

4. การจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน เป็นการแบ่งกลุ่มนักเรียนภายในห้องเรียนเพื่อให้ นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการแบ่งนักเรียนระหว่างห้องและระหว่างชั้น เพื่อประโยชน์ ในการจัดกิจกรรม

5. การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือครูในโรงเรียน เพื่อให้การเรียนการสอน ของครูบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร เป็นการช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาต่างๆ

6. ห้องสมุด เป็นการจัดห้องสมุดในโรงเรียน การจัดมุมหนังสือในห้องเรียน มุ่งให้ครูและนักเรียนมีหนังสือ เอกสารเพื่อการค้นคว้า

7. การวัดผลประเมินผล เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การวัดผลเพื่อเลื่อนชั้น ระหว่างปีหรือปลายปี ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การประเมินผลการเรียน

8. การพัฒนาการสอนกลุ่มทักษะให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

9. การพัฒนาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมายถึง การปรับปรุง เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มวิชา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ สุขศึกษา

10. การพัฒนาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย หมายถึง การพัฒนาปรับปรุง เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มวิชา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาวิชา จริยศึกษา ดนตรี และนาฏศิลป์ พลศึกษาและกิจกรรมสร้างนิสัย

11. พัฒนาการสอนกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ หมายถึง การปรับปรุงการสอน วิชางานบ้านงานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง

12. การพัฒนาการสอนกลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) เป็นการ พัฒนาการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้นักเรียนได้รู้จักกับภาษาพูด ตัวอักษร รูปประโยค และประมวลคำศัพท์

13. การสอนซ่อมเสริม เป็นการสอนซ่อมนักเรียนที่เรียนได้ช้าหรือนักเรียน ที่ขาดเรียนเพื่อให้นักเรียน 2 กลุ่มนี้ได้เรียนทันตามแผนการสอน

14. การใช้ทรัพยากรชุมชนเพื่อการเรียนการสอน เป็นการนำเอาทรัพยากรที่มี อยู่ในชุมชนมาใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

15. การรายงานผลการเรียน เป็นการจัดทำสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน (ป.01) ให้เป็นไปตามกำหนดการของสมุดรายงานที่ได้กำหนดไว้แล้ว แจงให้ผู้ปกครองนักเรียนได้ ทราบและเข้าใจ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า งานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาชั้น ได้มีการกำหนดขอบข่ายงานไว้ชัดเจนพอสมควร ดังนั้นการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนางาน วิชาการจะต้องคำนึงถึงหลักการและขอบข่ายงาน การดำเนินงานวิชาการจึงจะมีประสิทธิภาพและ จะทำให้การจัดการศึกษามุ่งบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ

แนวทางการพิจารณาให้ความเห็นชอบการพัฒนางานวิชาการ ของกลุ่มโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 150) ได้วางแนวทางการปฏิบัติหรือแนวทางการพิจารณาไว้ คือ

1. ควรให้ศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบกลุ่มโรงเรียนและครูวิชาการกลุ่ม มีส่วนในการให้ความคิดเห็น เมื่อมีการประชุมพิจารณาเรื่องนี้ด้วย
2. พิจารณานโยบายพัฒนางานวิชาการด้วยความรอบคอบโดยมีหลักการดังนี้
 - 2.1 เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอหรือกิ่งอำเภอ
 - 2.2 โรงเรียนในกลุ่มสามารถทำได้หรือมีความเป็นไปได้ค่อนข้างมาก
 - 2.3 เป็นแนวทางที่เสริมสร้างให้เกิดการพัฒนางานวิชาการอย่างแท้จริง
3. หากจำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไข อาจให้สำนักงานกลุ่มโรงเรียนทำเสนอใหม่ หรือเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควร

ปัญหาการปฏิบัติงานด้านการพัฒนางานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 155) ได้กล่าวถึง ปัญหาการปฏิบัติงานด้านการพัฒนางานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาดังนี้

1. บุคลากรภายในกลุ่มขาดการฝึกอบรมทางวิชาการ
2. ขาดการหมุนเวียนครูภายในกลุ่มจากโรงเรียนเกินเกณฑ์ไปยังโรงเรียนที่มี ครูต่ำกว่าเกณฑ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. ครูภายในกลุ่มใช้บริการของศูนย์วิชาการกลุ่มน้อยมาก เพราะบางกลุ่มโรงเรียน ระยะทางจากโรงเรียนถึงศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจะอยู่ไกลกันมาก การคมนาคมไม่สะดวก บางโรงเรียนไม่มีไฟฟ้า และต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายของสื่อการสอนต่างๆ ที่ขอยืมด้วย
4. คณะกรรมการกลุ่มได้รับความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์อำเภอ้อย่างน้อย
5. กลุ่มโรงเรียนได้รับการสนับสนุนสื่อการสอนต่างๆ น้อยมาก ไม่สามารถให้บริการโรงเรียนภายในกลุ่มได้อย่างทั่วถึง
6. กลุ่มโรงเรียนได้รับงบประมาณสนับสนุนทางวิชาการน้อย จึงทำให้การ พัฒนางานวิชาการเป็นไปอย่างล่าช้า

7. ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่สนใจในผลงานวิชาการ ส่วนมากสนใจงานธุรการการเงินมากกว่า
8. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการสอนบางกลุ่มประสบการณ์ เช่น คนตรีนาฏศิลป์
9. ครูขาดทักษะในการผลิต และ การใช้สื่อการสอน
10. ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน บางท่านยึดติดอยู่กับการสอนตามระบบเก่า
11. ศูนย์วิชาการกลุ่มจะมีประโยชน์ เฉพาะโรงเรียนที่ตั้งศูนย์วิชาการเท่านั้น โรงเรียนอื่นๆ ภายในกลุ่มได้รับประโยชน์น้อยมาก
12. ครูวิชาการกลุ่มจะมีประโยชน์ เฉพาะโรงเรียนที่ตั้งศูนย์วิชาการเท่านั้น โรงเรียนอื่นๆ ภายในกลุ่มได้รับประโยชน์น้อยมาก
13. การวัดผลการเรียนไม่ได้นำมาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ส่วนมากเป็นการวัดผลเพื่อตัดสิน ผลการเรียนเท่านั้น

การรายงานผลการปฏิบัติงาน

ภัญญู สาร (2519 : 85) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการรายงานฯ หมายถึงการเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งเบื้องบนและเบื้องล่าง การเสนอรายงานทำให้ผู้บังคับบัญชาทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะ สะดวกแก่การประสานงานกับหน่วยงานอื่นในขณะเดียวกัน ควรเสนอรายงานให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทราบด้วย จะเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกัน และเป็นการบำรุงขวัญไปในตัว การเสนอรายงานจำเป็นที่จะต้องมีการบันทึกหลักฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานไว้เป็นระยะ ๆ มีการวิจัยการประเมินผลและการตรวจสอบเป็นระยะ ๆ จึงสามารถทำรายงานได้ถูกต้องรัดกุม

วิจิตร วรุตบางกูร กาญจนาศรีกาหลินธุ์และสพิชญา ชีระกุล (2520 : 21) กล่าวว่า การรายงาน เป็นกระบวนการอันสำคัญอย่างหนึ่งในการปฏิบัติงานเพื่อติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

วิจิตร วรุตบางกูรและสพิชญา ชีระกุล (2521 : 21) ได้ให้ความหมายสอดคล้องกันว่า หมายถึง การรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและผลของการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบเป็นระยะ ๆ รวมทั้งการประเมินผลงานในขั้นสุดท้ายด้วย การรายงานผลการปฏิบัติงานจะสมบูรณ์และตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงได้มากนั้น ผู้ที่ดำเนินการจำเป็นจะต้องมีกระบวนการและหลักการในการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพราะการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นวิธีการใช้ประเมินค่าผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนว่ามีความสามารถปฏิบัติงานเพียงใด โดยพิจารณาปริมาณและคุณภาพของงานที่ผู้บังคับบัญชาได้บันทึกไว้หรือจากการสังเกตและวินิจฉัยตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อเป็นเครื่องประกอบการพิจารณาให้ผลประโยชน์ตอบแทนความดีความชอบแก่ผู้ปฏิบัติงานนั้น ๆ

สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 150 - 152) ได้กล่าวว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้ประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลดังต่อไปนี้ คือ การแต่งตั้งบุคคลเข้าไปปฏิบัติงาน เลื่อนขั้นตำแหน่ง การปรับปรุงสมรรถภาพของผู้ปฏิบัติงาน การจัดสวัสดิการแก่ผู้ปฏิบัติงาน การพิจารณาความดีความชอบประจำปี การพิจารณาให้ ผู้ปฏิบัติงานที่ย่อนสมรรถภาพและไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ดีขึ้นได้ ให้พ้นจากหน้าที่การงานไปและยังได้เสนอแนะอีกว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานควรมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน
2. กำหนดแบบและลักษณะของงานที่จะประเมินผล
3. กำหนดตัวผู้ประเมินผลและฝึกอบรมผู้ทำการประเมินผล
4. การวิเคราะห์ผลและการนำผลการประเมินผลไปใช้ประโยชน์

ภิญโญ สาธร (2527 : 433) ได้เสนอหลักการสำหรับการประเมินผลการปฏิบัติงาน ที่สำคัญไว้ 8 วิธี คือ

1. มาตรฐานประเมินค่า (Rating Scales)
2. การเปรียบเทียบบุคลากร (Employee Comparison) โดยใช้วิธีจัดอันดับ

และจัดเข้าได้งปกติตามหลักวิชาสถิติ

3. การใช้แบบสอบถามประเภทกาเครื่องหมายในรายการ (Check List) โดยวิธี กำหนดน้ำหนักและกำหนดข้อตอบให้เลือก

4. บันทึกเหตุการณ์สำคัญ (Critical Incident)
5. การสัมภาษณ์ (Field Review)
6. การเขียนรายงาน (Free form Essay)
7. การประเมินผลแบบกลุ่ม (Group Appraisal)
8. การประเมินโดยผลงาน (Appraisal by Results)

จากความหมายข้างต้นพอสรุปได้ว่า การรายงานผลการปฏิบัติงาน เป็นเรื่องสำคัญ ในการบริหารงานบุคคล ทำให้สามารถใช้คนได้ถูกต้องเหมาะสมกับงาน ช่วยให้การพิจารณา ความดีความชอบดำเนินไปด้วยความยุติธรรม มีเหตุมีผล เป็นไปตามระเบียบแบบแผน อันจะ ส่งให้บุคลากรตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ ทำให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

การรายงานผลการปฏิบัติงานระดับกลุ่มโรงเรียน

สำหรับการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของข้าราชการครูและลูกจ้างประจำ ของกลุ่มโรงเรียนนั้น เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 196) ได้ให้แนวทางในการดำเนินงาน ของคณะกรรมการกลุ่มไว้ดังนี้

1. ศึกษาระเบียบหรือเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการครูและลูกจ้างประจำของกลุ่มโรงเรียน

150836

๒พ

377.9593

๑๘๕๕๐

2. พิจารณาผลการปฏิบัติงานตามข้อมูลที่สำนักงานกลุ่มโรงเรียนนำเสนอด้วยความรอบคอบและเป็นธรรม หากมีข้อปัญหาควรหารือกับผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้ที่จะได้รับการพิจารณาความดีความชอบ ซึ่งก็รวมอยู่ในคณะกรรมการแล้วพบทวนก่อนที่จะสรุปเป็นเอกสารรายงาน

3. เสนอรายงานต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอพิจารณาดำเนินการต่อไป การเสนอการพิจารณาความดีความชอบ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 198) กล่าวว่า ความดีความชอบหมายถึง วิธีการทุกอย่างที่เกี่ยวกับการให้ความชอบแก่ข้าราชการและลูกจ้าง ซึ่งได้แก่การเลื่อนขั้นเงินเดือนเลื่อนระดับเลื่อนตำแหน่ง การโยกย้ายไปดำรงตำแหน่งที่มีทางก้าวหน้าดีกว่า การบำเหน็จความชอบ ฯลฯ การพิจารณาเสนอความดีความชอบเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อเกียรติยศ ชื่อเสียง โอกาสก้าวหน้า รวมทั้งภาวะเศรษฐกิจของข้าราชการบำเหน็จความชอบเป็นกระบวนการจูงใจ หรือกระตุ้นให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลตรงตามเป้าหมายขององค์กรความมุ่งหมายในการให้ความดีความชอบมี 3 ประการ คือ

1. เพื่อเป็นการช่วยเหลือค่าครองชีพของข้าราชการที่เพิ่มขึ้น
2. เพื่อเป็นการปูนบำเหน็จข้าราชการที่ตั้งใจปฏิบัติงาน
3. เพื่อเป็นการเพิ่มอาวุโสในฐานะหน้าที่การงาน

ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 บัญญัติไว้ว่า การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการพลเรือนสามัญ ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโดยคำนึงถึงคุณภาพและปริมาณของตำแหน่งและผลของงานที่ได้ปฏิบัติงาน การรักษาวินัย ตลอดจนความสามารถและความอดสาหัสในการปฏิบัติงานทั้งนี้ตามเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2538) ในกรณีที่ไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใด ให้ผู้บังคับบัญชาชี้แจงเหตุผลให้ผู้ขึ้นทราบบ และคณะกรรมการข้าราชการครู ใต้อก กฎ ก.ค.ฉบับที่ 20 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน

ตามกฎ ก.ค.ฉบับที่ 20 (พ.ศ. 2540) ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน ได้กำหนดไว้ในข้อ 9 ว่า การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูประจำปี ตามข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 7 และข้อ 8 ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายนำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค. กำหนดและข้อมูลเกี่ยวกับการลา พดติกรรมการมาทำงาน การรักษาวินัย การปฏิบัติตนเหมาะสมกับการเป็นข้าราชการครู และข้อควรพิจารณาอื่นๆ ของข้าราชการครูผู้นั้น มาประกอบการพิจารณาอย่างรอบคอบ แล้วรายงานผลการพิจารณานั้นพร้อมด้วยข้อมูลดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปตามลำดับ จนถึงผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน (จ่านงค์ หอมแหม่ม และคณะ. 2544 : 90)

จากความหมายและหลักการเกี่ยวกับการพิจารณาความดีความชอบ พอสรุปได้ว่า การพิจารณาความดีความชอบประจำปี เป็นเรื่องที่มีบังคับบัญชาจะต้องดำเนินการตาม ก.ค. ฉบับที่ 20 (พ.ศ. 2540) ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน ด้วยความรอบคอบ และเป็นไปด้วยความยุติธรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สำหรับในการพิจารณาความดีความชอบประจำปี หรือการพิจารณา เลื่อนเงินเดือน ข้าราชการครูและลูกจ้างประจำ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาตินั้น คณะกรรมการข้าราชการครู ได้ออก กฎ ก.ค. ฉบับที่ 20 (พ.ศ. 2540) ออกตามความใน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน และอนุโลมให้ ใช้หลักเกณฑ์ตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2538) เช่นเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ โดยสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ กำหนดปฏิทินการพิจารณา เลื่อนเงินเดือน และแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน และของครูผู้ปฏิบัติการ สอนและคู่มือการประเมินผลการปฏิบัติงานการสอนไว้เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ยึดถือปฏิบัติ

ปัญหาการปฏิบัติงานด้านการรายงานผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และลูกจ้างประจำของกลุ่มโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 200) กล่าวว่า

1. การพิจารณาความชอบประจำปีของข้าราชการครูภายในกลุ่ม คณะกรรมการ กลุ่มไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้เสนอเพื่อพิจารณา บางครั้ง ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ครูบางท่านมีผลงานดีเด่นแต่ไม่ได้รับการพิจารณา
2. การพิจารณาของคณะกรรมการกลุ่ม ยังไม่มีหลักเกณฑ์และเครื่องมือที่ดีพอ ทำให้บุคลากรภายในกลุ่มไม่ได้รับความเป็นธรรมเท่าที่ควร
3. การพิจารณาความชอบประจำปีของหัวหน้าสำนักงานกลุ่มและครูวิชาการ สำนักงานเป็นการพิจารณาของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทำให้บุคคลเหล่านั้นไม่พอใจ ส่งผลกระทบต่อการสรรหามุคผลเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าว
4. การประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู ใช้คณะกรรมการต่างกัน เครื่องมือวัดต่างกัน ทำให้ผลงานแตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับข้อเท็จจริง
5. ระบบการพิจารณาความชอบยังไม่เหมาะสม ขาดเครื่องมือที่วัดเป็นรูปธรรม จึงเกิดผลเสียมากกว่าผลดี
6. คณะกรรมการกลุ่มขาดการควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน ระดับสูงขึ้น จึงทำให้การปฏิบัติงานบกพร่องผิดพลาด
7. โรงเรียนขนาดใหญ่ภายในกลุ่มไม่ได้ช่วยเหลือด้านวิชาการและการปฏิบัติงานอื่น ๆ แก่โรงเรียนขนาดเล็ก จึงทำให้คุณภาพการศึกษาแตกต่างกันมาก
8. ครูภายในกลุ่มไม่สนใจการเป็นครูวิชาการประจำศูนย์ หรือครูวิชาการกลุ่ม เกิดปัญหาในการสรรหามุคผลเข้าสู่ตำแหน่ง ครูวิชาการบางกลุ่มได้บุคคลที่โรงเรียนไม่ต้องการ

การจัดสรรงบประมาณ

กิตติมา ปรีดีติติก (2527 : 19) ได้กล่าวว่างบประมาณที่คั้นนั้นควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นแหล่งที่แสดงรายรับรายจ่ายของรัฐบาลทุกรายการมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะจะช่วยให้รัฐบาลสามารถตัดสินใจในการใช้จ่ายเงินได้ถูกต้องตามความสำคัญมากน้อย ก่อนหลังและจะช่วยให้เกิดการประหยัดด้วยในแง่ของการทำงานซ้ำซ้อนกัน
2. งบประมาณจะต้องช่วยทำให้เกิดความเจริญแก่ประเทศชาติ
3. ช่วยให้เกิดประหยัดทั้งด้านรายรับและรายจ่าย
4. งบประมาณที่ดีควรมีระยะเวลาที่เหมาะสม โดยปกติระยะเวลาของงบประมาณโดยทั่วไปกำหนดระยะเวลา 1 ปี เรียกว่า งบประมาณ และควรถูกกำหนดสมมาเสมอกันตลอดไป
5. งบประมาณที่ดีควรมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย
6. มีความถูกต้องและเชื่อถือได้
7. จะต้องเปิดเผย
8. งบประมาณที่ดีควรมีความยืดหยุ่นได้ตามความจำเป็น
9. งบประมาณที่ดีจะต้องมีความเชื่อถือได้ในแง่ของความบริสุทธิ์ ไม่มีการทุจริต
10. งบประมาณที่ดีจะต้องไม่มีเรื่องอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง

อุทัย หิรัญโต (2526 : 266) กล่าวว่างบประมาณเป็นกระบวนการบริหาร

กระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการบริหารหรือการจัดการใดๆ ก็ตาม นอกจากจะต้องใช้คนและวัสดุแล้วเงินก็เป็นปัจจัยที่จะขาดเสียมิได้ การจัดหาเงิน การเก็บรักษาเงินและการใช้จ่ายเงินจะต้องมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่รัดกุม การงบประมาณเป็นกระบวนการที่จะทำให้การบริหารเกิดขึ้น และควบคุมให้การบริหารดำเนินไปอย่างมีระเบียบเรียบร้อยและงบประมาณจะทำให้ไปสู่วัตถุประสงค์หลักขององค์กร เพราะในการจัดหางบประมาณฝ่ายบริหารต้องคำนึงถึงการวางแผนการจัดองค์กรและการบริหารงานบุคคล งบประมาณจึงเป็นส่วนช่วยผู้บริหารทั้งในด้านการวางแผน การประสานงานและการควบคุมการปฏิบัติงาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 115) กล่าวไว้ว่างบประมาณมีประโยชน์สำหรับการบริหารงาน ดังนี้

1. ทำให้ผู้บริหารนำเอาการวางแผนงานมาเป็นเครื่องมือกำหนดงานแต่ละชนิด เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบัน
2. งบประมาณจะกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่แน่นอนไว้อย่างชัดเจนและเป็นไปได้ ทำให้เราทุกคนทราบเป้าหมายในการดำเนินงานและสามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับแผน ตลอดจนสามารถนำไปวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานได้
3. ทำให้เกิดการประสานงานอย่างสอดคล้องสัมพันธ์กันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในองค์กร

4. ทำให้มีการวัดผลการทำงานของแต่ละหน่วยงานได้อย่างชัดเจน โดยงบประมาณจะเป็นเครื่องมือชี้ถึงระดับความสามารถในการดำเนินงานเกี่ยวกับปีที่ผ่านมา

5. งบประมาณเป็นเครื่องมือในการควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์แผนงาน วงเงิน และระยะเวลาที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์งบประมาณและหลักเกณฑ์ในการกำหนดงานโครงการหรือกิจกรรมที่เสนอของงบประมาณประจำปี

1. ควรพิจารณาปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงนโยบาย และเป้าหมายอันเป็นส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญ

2. การคาดการณ์ไกล หมายความว่า เมื่อจะพิจารณาสับสนุนหรือไม่สนับสนุนงบประมาณเรื่องใด ควรศึกษาค้นคว้าและไตร่ตรองให้รอบคอบว่างบประมาณที่จะให้การสนับสนุนนั้นก่อให้เกิดผลอย่างไรแก่ประเทศอันเป็นส่วนรวมในอนาคต

3. ความสมประโยชน์ของงบประมาณที่จะใช้จ่าย หมายความว่า การจะพิจารณาสับสนุนงบประมาณเรื่องใด ๆ จะต้องพิจารณาให้ยั้งแต่ถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการใช้จ่ายงบประมาณนั้น ๆ

4. ความเป็นประชาธิปไตย หมายความว่า เมื่อจะพิจารณาสสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนงบประมาณเรื่องใด ๆ ก็ควรพิจารณาโดยรอบคอบว่า เรื่องที่ของงบประมาณนั้นควรบังเกิดประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ของประเทศให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

5. ความเหมาะสมตามลำดับความสำคัญ หมายความว่า งบประมาณที่จะพิจารณาสสนับสนุนนั้นควรจะเป็นไปตามลำดับความสำคัญและความจำเป็นก่อนหลัง

6. ความเหมาะสมตามขีดความสามารถของทรัพยากรที่จะอำนวยให้ได้และของส่วนราชการที่จะดำเนินการสำหรับกรพิจารณาค่าของงบประมาณ สำหรับงานหรือโครงการเดิมที่ต้องทำต่อไปนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 127 - 128) ได้ให้ข้อคิดในการพิจารณาหรือวิเคราะห์ ดังนี้ คือ

1. ผลการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในรอบปีที่ผ่านมามีได้รับผลสำเร็จมากน้อยเพียงไร เพราะเหตุใด

2. จากค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จ่ายไปในการดำเนินงานได้ผลงานคุ้มค่าหรือไม่

3. งบประมาณที่จัดสรรให้เพียงพอหรือไม่

4. มีสถานการณ์อะไรที่กระทบหรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อขนาดขอบเขตและความต้องการนั้นบ้างและงานนั้นยังมีความจำเป็นอยู่หรือไม่ ลำดับความสำคัญเปลี่ยนแปลงหรือไม่

5. ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงขนาด ขอบเขตและความต้องการของงานนั้นมีผลกระทบต่อดำเนินการหรือไม่อย่างไร จะต้องเพิ่มหรือลดอัตรากำลังหรือต้องการปรับปรุง วิธีการปฏิบัติงานอย่างไร

6. มีการปฏิบัติซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นหรือไม่

7. มีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญอย่างไรบ้างในการดำเนินงาน ตลอดจนการพัฒนางานนั้น

แต่ถ้าเป็นการพิจารณาหรือวิเคราะห์ค่าของงบประมาณสำหรับงานที่ต้องการขยายหรือโครงการใหม่นั้นควรศึกษารายละเอียดต่อไปนี้

1. กฎหมายหรือนโยบายที่สนับสนุนงานนั้นและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น
2. เหตุผล ความจำเป็นที่จะต้องทำงานนั้น ลำดับความสำคัญหรือผลกระทบ ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับงานอื่น และผลเสียที่จะเกิดขึ้นถ้าโครงการนั้นไม่ได้รับอนุมัติ
3. เปรียบเทียบวิธีการแก้ไขปัญหามากมาย วิธี ศึกษาผลดีผลเสียที่แตกต่างกัน และวิธีที่เลือกเป็นวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุดที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ต้นทุนที่ใช้ในการทำงาน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับงานนั้นทั้งในปีงบประมาณนี้และต่อไป
4. การวางแผนงานที่จะปฏิบัติ วิธีปฏิบัติงาน วิธีการประเมินผล ระบบการรายงาน วิธีการตรวจสอบผลงานเพื่อให้สามารถรู้ได้ทุกระยะว่างานนั้นคุ้มค่าที่ลงทุนไป ตลอดจนแผนพัฒนางานให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นพอสรุปได้ว่า การจัดสรรงบประมาณเป็นกระบวนการบริหาร ที่มีความสำคัญในการที่จะทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การพิจารณาอนุมัติการจัดสรรงบประมาณประจำปีของกลุ่มโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 17) ได้เสนอแนวทางการพิจารณาหรือแนวทางปฏิบัติ คือ

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนในกลุ่มที่สำนักงานกลุ่มเสนอ
2. พิจารณาร่างการจัดสรรงบประมาณ โดยมีหลักเกณฑ์ คือ
 - 2.1 มีความสอดคล้องกับลำดับความต้องการจำเป็นของโรงเรียนในกลุ่ม
 - 2.2 ในทางปฏิบัติมีความเป็นไปได้เพียงใด
 - 2.3 มีการกระจายงบประมาณอย่างทั่วถึงและเหมาะสมเพียงใด
 - 2.4 อยู่ในวงเงินงบประมาณที่ได้รับหรือเคยได้รับมาก่อนหรือไม่
3. ควรให้มีระบบการควบคุม กำกับดูแล การใช้งบประมาณตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นการดำเนินงาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 17) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดสรรงบประมาณและการพิจารณา ให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งจัดสรรงบประมาณ จำเป็นต้องมีข้อมูลที่ถูกต้องทันสมัยเป็นระบบ สามารถเรียกใช้ได้ทันที ซึ่งถ้าขาดข้อมูลแล้วจะทำให้การทำงานกำหนดงาน โครงการหรือกิจกรรมเพื่อเสนอของงบประมาณ ตลอดจนการพิจารณา

ให้ความเห็นชอบการจัดตั้งการจัดสรรงบประมาณไม่เหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัด แผนพัฒนาการศึกษาของอำเภอ แผนพัฒนาการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน และไม่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละโรงเรียน นอกจากนี้ยังจะต้องยึดแนวทางและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้โรงเรียนกลุ่มโรงเรียนปฏิบัติในการเสนอของบประมาณประจำปีด้วย

ดังนั้นการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกลุ่มโรงเรียนจำเป็นต้องศึกษาหลักเกณฑ์และแนวทางต่าง ๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 17) กำหนดไว้ด้วยเพื่อให้การจัดสรรงบประมาณเกิดการกระจายทรัพยากรทางการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละโรงเรียน

ปัญหาการปฏิบัติงานด้านการจัดสรรงบประมาณประจำปีของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

การจัดสรรงบประมาณประจำปีของกลุ่มโรงเรียนนั้นมีข้อขัดข้องและอุปสรรคหลายประการ ที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งบัณฑิตย มณีพันธุ์ (2536 : 40) ได้กล่าวถึงปัญหาการปฏิบัติงานด้านการจัดสรรงบประมาณประจำปีของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ได้รับการจัดการสรรงบประมาณน้อย จึงไม่สามารถพัฒนางานของกลุ่มโรงเรียนได้ดั่งพอ เพราะขาดการฝึกอบรม
2. การส่งภาระของประธานกลุ่มไปยังโรงเรียนได้รับความร่วมมือน้อยมาก เพราะองค์กรกลุ่มไม่ใช่สายงานบังคับบัญชา เกิดปัญหาในการบริหารงาน
3. การส่งงานธุรการของโรงเรียนไปยังกลุ่มล่าช้า ไม่ทันเวลา ขาดการจัดระบบการติดต่อสื่อสารที่ดี
4. กรรมการกลุ่มบางท่านไม่ได้รับการยอมรับ และความเชื่อถือจากครูภายในกลุ่ม ทำให้การดำเนินงานในบางเรื่องไม่บรรลุผล
5. คณะกรรมการกลุ่มได้รับการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ จากชุมชนน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชนบท
6. ครูวิชาการศูนย์มีชั่วโมงทำการสอนมาก
7. การสรรหาบุคคลเข้าสู่ตำแหน่ง ครูวิชาการศูนย์มีปัญหามาก ครูส่วนใหญ่ไม่ต้องการมาทำงานที่ศูนย์วิชาการกลุ่ม จึงได้บุคคลที่โรงเรียนไม่ต้องการและมีคุณภาพต่ำ
8. การคมนาคมระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่มไม่สะดวก บางโรงเรียนอยู่ห่างไกลมากและมีอุปสรรคในการดำเนินงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูฝน

9. ประธานกลุ่มที่มีใช้ผู้บริหารโรงเรียนตั้งศูนย์วิชาการกลุ่ม มีปัญหาในการปฏิบัติงานต้องรับผิดชอบงานในโรงเรียนและงานของกลุ่ม มีข้อจำกัดด้านเวลา ทำให้การปฏิบัติงานไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

10. การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนในกลุ่ม และจากศูนย์วิชาการกลุ่มไปยังอำเภอ ยังไม่มีระบบ ขาดผู้รับผิดชอบโดยตรง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ตามอำนาจและหน้าที่ที่ระบุไว้ในระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2534 ปรากฏว่ามีผู้ได้ทำการวิจัย ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และใกล้เคียงกันมีดังนี้

พิชรี ณ ถลาง (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมและปัญหาในการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4 ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ ในด้านการพัฒนาบุคลากรมีการจัดทำโครงการและแผนปฏิบัติการ การสนับสนุนให้มีการนิเทศภายใน ในด้านการพัฒนาทางวิชาการและการปรับปรุงการเรียนการสอน มีการจัดตั้งศูนย์วิชาการเพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอนให้ครูใช้ภายในโรงเรียน การบริการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน โดยจัดให้มีการหมุนเวียนหนังสือระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่มได้อย่างทั่วถึงตามความต้องการของโรงเรียนในด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลทางการศึกษามีการประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผล การจัดทำโครงการแก้ปัญหาทางวิชาการต่างๆ และการสนับสนุนให้ผู้บริหารช่วยเหลือครูในการพัฒนาการเรียนการสอนวิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ พบว่ากลุ่มโรงเรียนกำหนดนโยบายโดยยึดนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีการจัดสำนักงานเป็นสัดส่วนมีบุคลากรประจำสำนักงาน งบประมาณที่นำมาจัดกิจกรรมได้มาโดยการจัดสรรจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีการตั้งคณะกรรมการคัดเลือกบุคลากรในกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมตามความสามารถ โดยมีการมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษร มีการประสานงานโดยการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม มีการประเมินผลงาน โดยตั้งคณะกรรมการประเมินผลและให้โรงเรียนรายงานการปฏิบัติและผลที่ได้เป็นระยะ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมมีสาเหตุมาจากบุคลากร ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

การวางแผนขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องใช้ที่จำเป็น ขาดอัตรากำลังงบประมาณไม่เพียงพอ บุคลากรกลุ่มโรงเรียนมีงานประจำมาก ประสานงานลำบากและขาดเครื่องมือประเมินผล

สามารถ หมวตมณี (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามทัศนะของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนและครูอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่าบทบาทการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนที่เป็นจริงตามทัศนะของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนและครูอาจารย์ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่บทบาทการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนที่คาดหวัง ตามทัศนะของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนโดยตำแหน่งที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน ตามทัศนะของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนโดยกรเลือกตั้งที่มีวุฒิต่างกัน และตามทัศนะของครูอาจารย์ที่มีอายุต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้บริหารโรงเรียนเสนอแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาว่า ผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ควรควบคุมกำกับ ติดตามและนิเทศการจัดการเรียนการสอน ควรจัดประชุมสัมมนาครูอาจารย์ พัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะการนิเทศ เพื่อให้สามารถนิเทศกันเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครู อาจารย์ได้ใช้สื่อการเรียนการสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และควรให้ครูอาจารย์มีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา ตลอดจนการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกขั้นตอน

วีรัตน์ สมบัติ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ตามความเห็นของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนและครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความเห็นว่าคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาปฏิบัติงานทุกด้านในระดับมาก ส่วนครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความเห็นว่าคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาปฏิบัติงานทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงด้านแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน ด้านแนวทางพัฒนางานวิชาการที่โรงเรียนในกลุ่มดำเนินการร่วมกัน และด้านการจัดสรรงบประมาณประจำปีของกลุ่มโรงเรียนเท่านั้นที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ความเห็นของกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาและครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาต่อการปฏิบัติงานด้านการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของข้าราชการครู และลูกจ้างประจำของกลุ่มโรงเรียน ต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

สกล ความบุศย์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษากระบวนการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา เขตการศึกษา 10 พบว่าปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจ การจัดองค์กร การติดต่อสื่อสาร การใช้อิทธิพล

การประสานงานและการประเมินผล ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนการวางแผนพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับกลาง

วีระ เจริญพร (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานของบุคลากรกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานที่ปฏิบัติจริงของบุคลากรกลุ่มโรงเรียน ตามทัศนะของบุคลากรกลุ่มโรงเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการดำเนินงานที่คาดหวังของบุคลากรกลุ่มโรงเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังของบุคลากรกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทั้งสามงาน คืองานบริหารสำนักงานกลุ่มโรงเรียน งานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน และงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ตามทัศนะของบุคลากรกลุ่มโรงเรียน ในแต่ละงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการเปรียบเทียบการดำเนินงานที่ปฏิบัติจริงและที่คาดหวังของบุคลากรกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานทั้งสามงานดังกล่าว ตามทัศนะของบุคลากรกลุ่มโรงเรียนที่มีวิทยุสมัครเล่นและประสบการณ์ในการรับราชการต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของบุคลากรกลุ่มโรงเรียนคือ ควรจัดให้มีการวางแผนการดำเนินงานการปฏิบัติตามแผนและการติดตามผลงาน การจัดสรรงบประมาณ การจัดฝึกอบรมบุคลากรกลุ่มโรงเรียน การมีสำนักงานที่เป็นเอกเทศ การเพิ่มอำนาจการบริหารงานแก่บุคลากรกลุ่มโรงเรียน จัดให้มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน การจัดแลกเปลี่ยนครูทำการสอน การมีตารางการทำงานของเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานกลุ่มให้ทุกโรงเรียนทราบและการจัดทำทะเบียนครูอาจารย์ในกลุ่มโรงเรียนว่ามีความสัมพันธ์ด้านใดเพื่อความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน

วีระ จันทร์ปัญญา (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานีและเปรียบเทียบปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่กลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในเมืองกับกลุ่มโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชนบท และกลุ่มโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันกล่าวคือ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2532 ประกอบด้วยประธานกลุ่ม 112 กลุ่ม หัวหน้าสำนักงาน 112 คน กรรมการกลุ่มจากการเลือกตั้ง 112 คน และครูวิชาการกลุ่ม 112 คน รวมทั้งสิ้น 448 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาโดยพิจารณา 4 ด้าน คือ

ด้านการแผนงานและโครงการ ด้านการพัฒนางานวิชาการ ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีของข้าราชการครูและลูกจ้างประจำ ด้านการจัดสรรงบประมาณประจำปี

ผลการศึกษาที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนางานวิชาการ และด้านการจัดสรรงบประมาณประจำปี มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2. คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเมืองกับชนบทมีปัญหาแตกต่างกัน ในด้านการพัฒนางานวิชาการและด้านการจัดสรรงบประมาณประจำปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชนบทมีปัญหามากกว่าคณะกรรมการกลุ่มที่กลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในเมือง ส่วนคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษานั้นควรจัดดำเนินการดังนี้

3.1 ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อก่อสร้างอาคารสำนักงานกลุ่มโรงเรียนให้เป็นเอกเทศถาวร

3.2 ควรกำหนดตำแหน่งให้ครูวิชาการสำนักงานและหัวหน้าสำนักงานเป็นตำแหน่งเฉพาะและตัดขาดจากโรงเรียนโดยให้ปฏิบัติงานที่สำนักงานกลุ่มเพียงแห่งเดียวเท่านั้น

3.3 ควรมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาความชอบประจำปีของครูวิชาการสำนักงานและหัวหน้าสำนักงาน เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของการปฏิบัติงาน เกิดความเป็นธรรมยิ่งขึ้น

3.4 ควรจัดให้มีการอบรมบุคลากรกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาให้มีความรู้ในการผลิตสื่อการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาให้สูงขึ้น

สุพรรณ สุขหิ้น (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับการปฏิบัติงานของประธานกลุ่มโรงเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านการเสนอแต่งตั้งหัวหน้าสำนักงานและครูวิชาการสำนักงานกลุ่มโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของประธานกลุ่มโรงเรียนตามทัศนคติของประธานกลุ่มโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการสำนักงานกลุ่มโรงเรียนโดยส่วนรวม ประธานกลุ่มโรงเรียนมีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 ด้านการควบคุม กำกับ ดูแล และนิเทศการปฏิบัติงานของโรงเรียนภายในกลุ่ม และของสำนักงานกลุ่ม และด้านการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของกลุ่มโรงเรียน พบว่า ประธานกลุ่มโรงเรียนมีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการสำนักงานกลุ่มโรงเรียน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าสำนักงาน และครูวิชาการสำนักงานกลุ่มโรงเรียน ด้านการเสนอแต่งตั้งหัวหน้าสำนักงานและครูวิชาการสำนักงานกลุ่มโรงเรียน และด้านการปฏิบัติงานที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมอบหมาย พบว่าประธานกลุ่มโรงเรียนและครูวิชาการสำนักงานกลุ่มโรงเรียนมีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้บริหารโรงเรียน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในด้านการประสานงานวางแผน และการดำเนินการนิเทศร่วมกับศึกษานิเทศก์อำเภอ พบว่าประธานกลุ่มโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการสำนักงานกลุ่มโรงเรียนมีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของประธานกลุ่มโรงเรียนตามทัศนคติของประธานกลุ่มโรงเรียน ซึ่งปฏิบัติงานในกลุ่มโรงเรียนขนาดต่างกันไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของประธานกลุ่มโรงเรียนตามทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งปฏิบัติงานในกลุ่มโรงเรียนขนาดต่างกันไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของประธานกลุ่มโรงเรียนตามทัศนคติของครูวิชาการสำนักงานกลุ่มโรงเรียน ซึ่งปฏิบัติงานในกลุ่มโรงเรียนขนาดต่างกันไม่แตกต่างกัน และผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของประธานกลุ่มโรงเรียน ได้แก่ การจัดทำมีนิตยสารบุคลากรภายในกลุ่มอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ข้อมูลที่รายงานควรถูกต้องตามความเป็นจริง ควรใช้แบบพิมพ์ในการรายงานที่มีความชัดเจนเข้าใจง่ายก่อนการปฏิบัติงานควรมีการประชุมวางแผนร่วมกัน การแต่งตั้งบุคลากรประจำสำนักงานกลุ่มโรงเรียนควรใช้วิธีการสอบแข่งขันและงานที่มอบหมายให้กลุ่มปฏิบัติไม่ควรซ้ำซ้อนกับงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

เหลียง อนุบุตร (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 229 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง การวิเคราะห์ข้อมูลจัดกระทำโดยหาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t - test ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อเช่นกัน

1. คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่มีความแตกต่างกันด้านการเข้าดำรงตำแหน่งต่างกันมีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่มีวิทยุติต่างกัน มีการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เว้นแต่ด้านการพิจารณาอนุมัติการจัดสรรงบประมาณประจำปีของกลุ่มโรงเรียน ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่างกัน มีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ได้แก่ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาควรได้คำนึงถึงความชัดเจนและความเป็นไปได้ของแผนงานและโครงการปฏิบัติงานตามแผนงานและโครงการที่กำหนดไว้ให้เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและนำข้อมูลมาใช้ประกอบให้ความเห็นชอบ มีการติดตาม ควบคุม กำกับ และประเมินผลงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน ให้ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบกลุ่มโรงเรียนได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเข้าประชุมวางแผนพัฒนางานวิชาการ มีหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงาน จัดทำเครื่องมือการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ให้ความเป็นธรรมแก่ครูอาจารย์ และลูกจ้างประจำทุกคน จัดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานทุกภาคเรียน จัดสรรงบประมาณประจำปีของกลุ่มโรงเรียนตามสภาพและความจำเป็น อีกทั้งควรที่จะได้เพิ่มงบประมาณให้แก่กลุ่มโรงเรียนให้มากขึ้น

ไพโรจน์ อักษรเสื่อ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่นตามความคิดเห็นของประธานกลุ่มโรงเรียนที่มีประสบการณ์การเป็นผู้บริหารโรงเรียนต่างกันปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน และปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มโรงเรียนที่มีที่ตั้งสำนักงานกลุ่มต่างกัน เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางรวมทุกด้านและเป็นรายด้าน โดยที่ด้านการประสานงาน วางแผนและนิเทศร่วมกับศึกษานิเทศก์อำเภอมีปัญหามากที่สุด รองลงมาคือด้านการเสนอแต่งตั้งหัวหน้าสำนักงานและครูวิชาการสำนักงาน ด้านการควบคุม กำกับ ดูแล นิเทศการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียน ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของผู้บริหารโรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียน

ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของกลุ่มโรงเรียนและด้านการปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมอบหมายตามลำดับ

2. ปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น เมื่อพิจารณารวมทุกด้านตามแนวความคิดเห็นของประธานกลุ่มโรงเรียนที่มีประสบการณ์การเป็นผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน ปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันและปฏิบัติงานอยู่ในกลุ่มที่มีที่ตั้งสำนักงานกลุ่มต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น เมื่อพิจารณาตามรายด้านตามความคิดเห็นของประธานกลุ่มโรงเรียนที่มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันและที่ตั้งสำนักงานกลุ่มต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ไม่พบปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างประสบการณ์การเป็นผู้บริหารโรงเรียนของประธานกลุ่มโรงเรียนกับขนาดของกลุ่มโรงเรียน ประสบการณ์การเป็นผู้บริหารของประธานกลุ่มโรงเรียน กับลักษณะที่ตั้งสำนักงานกลุ่ม ขนาดของกลุ่มโรงเรียนกับที่ตั้งสำนักงานกลุ่มโรงเรียนและประสบการณ์การเป็นผู้บริหารของประธานกลุ่มโรงเรียนกับขนาดของกลุ่มโรงเรียน กับที่ตั้งสำนักงานกลุ่มโรงเรียนทั้งรายด้าน และรวมทุกด้าน

5. ข้อเสนอแนะ จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของประธานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับปานกลางทั้งรายด้านและรวมทุกด้าน โดยที่ด้านการประสานงาน งานวางแผน นิเทศร่วมกับศึกษานิเทศก์อำเภอเป็นปัญหามากกว่าด้านอื่น ๆ ประเด็นสำคัญที่เป็นปัญหาของด้านนี้ เช่น มีข้อจำกัดด้านค่าตอบแทนในการเดินทางไปราชการ ขาดการประสานงานในการนิเทศการศึกษาร่วมกับศึกษานิเทศก์อำเภอ ดังนั้น จึงควรที่จะมีการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาสาเหตุที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการประสานงาน วางแผนนิเทศร่วมกันดังกล่าวให้ลดน้อยลงไป

บัณฑิต มณีพันธ์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการกลุ่ม จำนวน 203 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา แต่ละด้านมีดังนี้

1.1 ด้านแผนงานและโครงการ คือ การขาดงบประมาณจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาแผนงานและโครงการ

1.2 ด้านการพัฒนางานวิชาการ คือการให้ความรู้เพิ่มพูนทักษะในการใช้สื่อ การสอนแก่ครูในกลุ่ม การบริการห้องสมุดและศูนย์วิชาการแก่บุคลากร

1.3 ด้านการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี คือ หลักเกณฑ์และวิธีการ พิจารณาความดีความชอบของครูวิชาการประจำศูนย์ เครื่องมือประเมินผลการปฏิบัติงาน ของบุคลากรชาวมาตรฐาน

1.4 ด้านการจัดสรรงบประมาณประจำปี คือ งบประมาณตามความต้องการ ที่เป็นจริง การฝึกอบรมด้านการบริหารงบประมาณ

2. เปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงาน

2.1 คณะกรรมการกลุ่มโดยตำแหน่งกับคณะกรรมการกลุ่มจากการเลือกตั้ง มีปัญหาแตกต่างกันในเรื่อง ความเหมาะสมในการจัดสรรบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งครูวิชาการ ประจำศูนย์ หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของบุคลากร งบประมาณ ตามความต้องการที่เป็นจริง

2.2 คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนตามขนาดของกลุ่มโรงเรียนมีปัญหาแตกต่างกันในเรื่องความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการวางแผน การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบปัญหา งานตามโครงการ การปฏิบัติตามแผนงานและโครงการ ความเหมาะสมในการจัดสรรบุคคล เข้าสู่ตำแหน่งครูวิชาการประจำศูนย์ การันเทศงานวิชาการของผู้บริหาร การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการกลุ่มที่เน้นวิชาการเกินไป การเสนอแนะงบประมาณ

นมาตล อินปา (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการบริหาร งานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ด้านสมภาวะแวดล้อม พบว่า การจัดตั้งกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง สอดคล้องกับนโยบายและระเบียบคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ แต่ก็ก่อให้เกิดปัญหา 3 ประการคือ

1.1 ปัญหาการดำเนินงานกลุ่มโรงเรียน ประสบปัญหาในด้านความร่วมมือและ การประสานงานยังไม่ดีเท่าที่ควร อันเป็นผลทำให้กลุ่มโรงเรียนไม่สามารถสนองตอบนโยบาย การพัฒนาการศึกษาได้อย่างเต็มที่ และไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

1.2 ปัญหาการบริหารงานธุรการกลุ่มโรงเรียนประสบปัญหาทางด้านการกิจ ของครูวิชาการประจำศูนย์ ที่ทำหน้าที่ทั้งการปฏิบัติงานในศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนและปฏิบัติ การสอนในโรงเรียนที่ตั้งศูนย์วิชาการกลุ่ม ทำให้การปฏิบัติงานกลุ่มโรงเรียนต้องคุณภาพลง

1.3 ปัญหาการบริหารงานธุรการกลุ่มโรงเรียนจะประสบปัญหา ทางด้านการ บังคับบัญชา ครูวิชาการประจำศูนย์ซึ่งทำหน้าที่เลขานุการกลุ่มโรงเรียนในขณะเดียวกัน หากประธานกลุ่มไม่เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ตั้งศูนย์วิชาการกลุ่ม ทำให้การสั่งการให้ปฏิบัติงาน ตามภารกิจของกลุ่มโรงเรียนทำได้ยากขึ้น

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า กลุ่มโรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ ปัจจัยทางด้านคุณวุฒิ ประธานกลุ่ม หัวหน้าศูนย์วิชาการกลุ่ม และครูวิชาการประจำศูนย์ จบปริญญาตรีทางการศึกษาทั้งหมด มีประสบการณ์เคยผ่านการอบรมมีเพียงความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อการเรียนการสอนและการใช้สไลด์ทัศนูปกรณ์ เท่านั้น ที่มีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านกระบวนการพบว่า บุคลากรกลุ่มมีการปฏิบัติตามหน้าที่ของกลุ่มโรงเรียน และศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีเพียง กิจกรรมการช่วยเหลือโรงเรียนภายในกลุ่มจัดศูนย์สื่อการเรียนการสอน การจัดทำห้องสมุด หรือมุมหนังสือมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง และการเวียนหนังสือระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่ม ตามความต้องการของโรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับน้อย

4. ด้านผลผลิต พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดลำปาง ทุกกลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์คงที่ ยกเว้นกลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) มีระดับแนวโน้มลดลง และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยมีระดับน้อยลง ประสิทธิภาพการดำเนินงานประสบปัญหา งบประมาณไม่เพียงพอที่จะให้กลุ่มดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพบุคลากรกลุ่มให้ความร่วมมือในการดำเนินงานกลุ่มโรงเรียนน้อย การประสานงานยังไม่ดีเท่าที่ควร การนิเทศติดตามประเมินผลเป็นไปได้โดยไม่สม่ำเสมอ

กุศล สีหา (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า

1. คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อยู่ในระดับมาก กรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการจากการเลือกตั้งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก กรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการจากการเลือกตั้งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. กรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นผู้แทนข้าราชการครู มีความเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนเป็นแรงจูงใจที่สำคัญอันดับแรกในการเข้าสู่ตำแหน่ง ส่วนการได้รับการพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษเป็นแรงจูงใจอันดับสุดท้าย

ทองใส หวัญรุ่งโรจน์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตาม กำนางหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเลย โดยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า

1. ปัญหาการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลยรวมทุกด้านในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดแนวทางใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของโรงเรียน ภายในกลุ่มการปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายการกำหนดแนวทางเพื่อประสานการดำเนินงานด้านวิชาการและการจัดกิจกรรมอื่นๆ ของโรงเรียนในกลุ่มและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนตามแผน โครงการของกลุ่มโรงเรียน และตามแนวปฏิบัติอื่นๆ ที่คณะกรรมการกลุ่มกำหนดการพิจารณา ให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการ กำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานในหน้าที่ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์ ระเบียบ หรือกฎหมายอื่น การพิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานในการพัฒนาการเรียนการสอนของ กลุ่มโรงเรียนตามความจำเป็น การประเมินและรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนต่อ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาตามขนาดของกลุ่ม โรงเรียน ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ต่างก็มีปัญหาการปฏิบัติ งานตามอำนาจหน้าที่รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และในแต่ละด้านก็มีระดับปัญหาอยู่ใน ระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ยกเว้นกลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาด้านการพิจารณาแต่งตั้ง คณะทำงานในการพัฒนาการเรียนการสอนของกลุ่มโรงเรียนตามความจำเป็น การประเมินและ รายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอมีปัญหาอยู่ใน ระดับน้อยและกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาด้านการกำหนดหลักเกณฑ์ระเบียบหรือกฎหมาย อื่นๆ การประเมินและรายงานผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน และการพิจารณาแต่งตั้ง คณะทำงานในการพัฒนาการเรียนการสอนของกลุ่มโรงเรียนตามความจำเป็นอยู่ในระดับน้อย

2. ปัญหาการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนขนาดต่างกัน มีปัญหารวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน ยกเว้นด้านการพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียนที่กลุ่มโรงเรียน ขนาดเล็กมีระดับปัญหามากกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิจิตร ศรีสว่าง (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า

1. การปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาโดยส่วนรวม และรายด้านการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
2. การปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความแตกต่างกันด้าน การเข้าดำรงตำแหน่ง วิชวุฒิจ และ มีประสบการณ์ในการเป็นครูไม่แตกต่างกันและผู้วิจัย ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนควรวคควม ก้ากับติดตามประเมินผล และรายงานผลอย่างต่อเนื่อง ควรมีแผนงานเป็นเครื่องมือ และเป็นยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานควรวส่งเสริมให้คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนได้พัฒนาตนเอง การพิจารณาแผนงานโครงการควรวคควมค้ำึงถึงปัญหา ความต้องการที่แท้จริง ควรวใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนควรวใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ศูนย์วิชาการควรวเป็นสถานที่บริการทางวิชาการ การพิจารณาแต่งตั้งบุคคลควรวค้ำึงถึงความรู้ความสามารถและประสบการณ์เป็นสำคัญควรวจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ กับความต้องการ ควรวปรับปรุงระเบียบว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา เรื่องการเพิ่มอำนาจ และการบังคับบัญชาให้สอดคล้องกับบทบาท อำนาจหน้าที่ กลุ่มโรงเรียนควรวเป็นหน่วยงานเอกเทศ มีเจ้าหน้าที่เฉพาะ มีอิสระในการตัดสินใจภายใต้กฎหมายและระเบียบต่างๆ โดยอาศัยกระบวนการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

อุปกรณ์ ยืนยง (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศึกษากรณีจังหวัดลำนจเจริญ การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียนพบว่า ปัญหาด้านทรัพยากร งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์มีปัญหามากที่สุด ด้านบุคลากรมีปัญหาขาดบุคลากรประจำศูนย์วิชาการกลุ่ม และบุคลากรขาดความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ไม่มีที่ทำการเป็นเอกเทศ การจัดศูนย์วิชาการไม่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการ และไม่เป็นศูนย์กลางของโรงเรียนในกลุ่ม ด้านการปฏิบัติงานคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนมีภาระหน้าที่มากไม่มีเวลาทำงานให้กับกลุ่มโรงเรียน ขาดการประสานงานและความร่วมมือในการดำเนินงานและด้านความเหมาะสมของระเบียบกลุ่มโรงเรียนปี 2534 พบว่า อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มไม่ชัดเจน น้อยเกินไปไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียน สัดส่วนของกรรมการกลุ่มไม่สมดุล ทำให้อำนาจการตัดสินใจอยู่ที่กรรมการกลุ่มสายบริหาร และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งนานเกินไปทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน

ชูศักดิ์ ฐานิวัฒนานนท์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับปัญหาการดำเนินงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง

2. คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ประเภทกรรมการกลุ่มโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานตามหน้าที่ โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มโรงเรียนขนาดต่างกัันมีปัญหาการดำเนินงานตามหน้าที่ โดยภาพรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับปัญหาองค์ประกอบที่ควรปรับปรุงดังนี้ พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน (f = 196) กำหนดแนวทางเพื่อประสานการดำเนินงานด้านวิชาการและการจัดกิจกรรมอื่นๆ ของโรงเรียนภายในกลุ่ม กับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง (f = 191) กำหนดแนวทางใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน ของโรงเรียนภายในกลุ่ม (f = 187) ให้ความช่วยเหลือการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนตามแผนงานโครงการของกลุ่มโรงเรียนตามแนวปฏิบัติอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกลุ่มกำหนด (f = 183) พิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานในการพัฒนาการเรียน การสอนของกลุ่มโรงเรียนตามความจำเป็น (f = 168) ประเมินและรายงานผลในการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ (f = 162) และกำหนดหลักเกณฑ์ หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานในหน้าที่โดยไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์ระเบียบและกฎหมายอื่นๆ (f = 158)

สวัสดิ์ สุวรรณศรี (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการปฏิบัติงาน ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1. ปัญหาการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ปัญหาการปฏิบัติงาน ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ที่มีประธานกลุ่มเป็นผู้บริหาร โรงเรียนที่ตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน และปัญหาการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ที่มีประธานกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้บริหารนอกที่ตั้ง ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน โดยภาพรวม และในแต่ละด้านต่างก็มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ใน ระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ยกเว้นด้านการพิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานในการพัฒนาการเรียน การสอนของกลุ่มโรงเรียนตามความจำเป็น มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

2. ปัญหาการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ที่มีประธานกลุ่มโรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน กับประธานกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้บริหาร โรงเรียนนอกที่ตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน โดยภาพรวมมีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ในแต่ละด้านต่างก็มีปัญหา

การปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกันผลการศึกษาค้นคว้าชี้ให้เห็นว่า คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ที่มีประธานกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน กับประธานกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้บริหารโรงเรียนนอกที่ตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน มีปัญหาการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ไม่แตกต่างกัน

สาธิต ฉิมภาคย์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานด้านวิชาการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้บริหารโรงเรียนและคณะทำงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนมีปัญหาการปฏิบัติงานด้านวิชาการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีปัญหามากจำนวน 7 ด้าน คือ ด้านการจัดหาผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ด้านการวางแผนการดำเนินงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินและรายงานผลการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประชุมอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลการศึกษา ด้านการให้บริการเครื่องมือสื่อการเรียนการสอน หนังสือและสิ่งพิมพ์ และด้านการจัดระบบการเก็บการใช้และการบำรุงรักษาเครื่องมือสื่อการเรียนการสอนหนังสือและสิ่งพิมพ์

2. ผู้บริหารโรงเรียนมีระดับปัญหาการปฏิบัติงานด้านวิชาการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือด้านการวางแผนการดำเนินการของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียน ด้านประเมินและรายงานผลการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการให้ความร่วมมือสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนในการผลิตเอกสารให้บริการเครื่องมือสื่อทัศนูปกรณ์มากกว่าคณะทำงานศูนย์วิชาการ กลุ่มโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปองชัย ทองอั้ง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา โดยส่วนรวมและจำแนกตำแหน่ง มีการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กรรมการโดยการเลือกตั้งจากครูผู้สอน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 8 ด้าน กรรมการโดยตำแหน่งมีการปฏิบัติงาน

อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน และระดับมาก 4 ด้าน ที่เหลือคือ ด้านพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน ด้านกำหนดแนวทางเพื่อประสานการดำเนินงานด้านวิชาการ และการจัดกิจกรรมอื่นๆ ของโรงเรียนในกลุ่มและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ด้านกำหนดหลักเกณฑ์ ระเบียบและกฎหมายอื่นๆ และด้านพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนของกลุ่มโรงเรียนโดยส่วนรวมมีการปฏิบัติงาน 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และอีก 3 ด้านที่เหลืออยู่ในระดับมาก คือ ด้านพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน ด้านกำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานหน้าที่โดยไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์ ระเบียบและกฎหมายอื่นๆ และด้านพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนของกลุ่มโรงเรียนตามความจำเป็น การปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนโดยส่วนรวมและเป็นรายชื่อพบว่า มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อใน 2 ด้าน และอีก 6 ด้านที่เหลือมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละด้านมีดังนี้ ข้อเข้าร่วมพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียน ข้อเข้าร่วมประชุมวางแผนกำหนดแนวทางประสานการดำเนินงานด้านวิชาการและการจัดกิจกรรมอื่นๆ ของโรงเรียนภายในกลุ่ม ข้อให้ความร่วมมือกับศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ข้อใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อช่วยแก้ปัญหาข้อขัดข้องต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติงานร่วมกัน ข้อเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน และ ข้อกำหนดระยะเวลาการสอบวัดผลปลายภาคและปลายปีของนักเรียนโรงเรียนภายในกลุ่ม

งานวิจัยต่างประเทศ

เมลตัน (Melton, 1959 : 2832 – 2833) ได้วิจัยเรื่องบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา โดยสำรวจความคิดเห็นจากครูใหญ่ใน Wayne Country รัฐ Michigan ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูใหญ่มีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของตัวครูใหญ่เองจากการสำรวจการปฏิบัติงานของครูใหญ่ภายในขอบข่ายของงาน 6 ประการคือ

1. ความเป็นผู้นำของครูใหญ่ในเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอน
2. การแนะนำที่เกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน
3. ความสัมพันธ์กับชุมชน
4. ความรับผิดชอบในด้านการบริหาร
5. ความรับผิดชอบในด้านการวัดผล
6. การส่งเสริมความก้าวหน้าทางอาชีพแก่ครู

ครูใหญ่มีความเห็นขัดแย้งกันมากในเรื่องความเป็นผู้นำของครูใหญ่ในเรื่องหลักสูตร การเรียนการสอน และเรื่องการแนะแนวที่เกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม ต้องการให้ครูใหญ่ได้ใช้เวลาในการปฏิบัติงานในเรื่องความเป็นผู้นำของครูใหญ่เกี่ยวกับ หลักสูตรการเรียนการสอน และการแนะแนวที่เกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียนมากบ้างน้อยบ้าง แตกต่างกันไป

เจนตรี และเคนเนย์ (Gentry & Kenney. 1966 : 62 – 67) ได้ศึกษาวิจัยการปฏิบัติงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้แบบสอบถามครูใหญ่และครูว่าการปฏิบัติงานของครูใหญ่มีมากน้อยแค่ไหนใน เวิน คันทรี มิชิแกน สหเทศ (Wayne Country Michigan state) พบว่า ครูใหญ่มีการวางแผนสำรวจวัสดุความรู้ที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อนำมาใช้เกี่ยวกับการเรียน การสอนพอสมควร และยังเห็นว่าครูใหญ่ได้วางแผนเชิญบุคคลในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร

โจนส์ (Jones. 1974 : 1321) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการโดยกลุ่มคณะบุคคล และทฤษฎีที่สนับสนุนการบริหารโดยกลุ่มบุคคล ผลการศึกษาพบว่าการบริหารงานโดยกลุ่มบุคคลจะต้องประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การวางแผน การประสานงาน การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ การสั่งงานและการประเมินผล การจัดองค์กร รวมไปถึงบุคลากร การเรียนการสอน การเงินและพัสดุ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และพบว่าการวินิจฉัยสั่งการเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานโดยกลุ่มบุคคลเป็นอย่างมาก

เดอคาร์โร (Decaro. 1976 : 1321) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการโดยกลุ่มบุคคลและทฤษฎีที่สนับสนุนการบริหารโดยกลุ่มบุคคลเพื่อศึกษาองค์ประกอบของการบริหาร โดยกลุ่มบุคคล ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานโดยกลุ่มบุคคลจะต้องประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การวางแผน การประสานงาน การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ การสั่งงาน และการประเมินผล การจัดองค์กร รวมไปถึงบุคลากร การเรียนการสอน กิจกรรมนักเรียน การเงินและพัสดุ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และพบว่าการวินิจฉัยสั่งการเป็น องค์ประกอบสำคัญของการบริหารโดยกลุ่มบุคคล การบริหารบุคลากร การเรียนการสอน กิจกรรมนักเรียน การเงินและพัสดุ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และพบว่าการวินิจฉัยสั่งการเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานโดยกลุ่มบุคคลเป็นอย่างมาก

คอลตัน (Colton. 1977 : 562 - A) ได้วิเคราะห์การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ บริหารการศึกษา รัฐยูทาห์ (Utah) พบว่า เรื่องที่คณะกรรมการโรงเรียนพูดถึงมากที่สุด คือ การดูแลรักษาอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในตัวอาคาร ส่วนเรื่อง ที่เอาใจใส่กันน้อยที่สุด คือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์ การประยุกต์นโยบาย เรื่องที่คณะกรรมการ เห็นว่าควรพิจารณาบ่อยที่สุด คือ หลักสูตรและการสอนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ การกำหนด นโยบาย และการเงิน

แมททอกซ์ (Mattox, 1978 : 1242 - A) ได้สำรวจความต้องการในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในมลรัฐ อิลลินอยส์ (Illinois) ประเทศสหรัฐอเมริกา สสำรวจปรากฏว่าความต้องการที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ความต้องการที่จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนี้เทศและการประเมินผล และต้องการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตร

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พอสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มมีปัญหาหลายด้าน คือ คณะกรรมการกลุ่มไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองดีพอได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนภายในกลุ่มน้อย การจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือกลุ่มโรงเรียนไม่เพียงพอ ขาดการประสานงานระหว่างโรงเรียนมีการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคล จึงต้องอาศัยปัจจัยหลายด้าน ทั้งระเบียบกฎหมาย ทรัพยากรในด้านการบริหารและที่สำคัญที่สุดคือ ค้ำยกภาพของคณะกรรมการกลุ่มแต่ละคนซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่ม ทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการหาแนวทางแก้ไขปัญหา และพัฒนาองค์กรกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป